

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.006.01.2019

Marcin Wroński
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin
i Nasiennictwa w Bydgoszczy
ul. Cieplicka 7, 85-377 Bydgoszcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/086 – System bezpieczeństwa obrotu środkami ochrony roślin

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Bydgoszczy, ul. Cieplicka 7, 85-377 Bydgoszcz ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Wroński, Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa², od 1 lipca 2016 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Tadeusz Sapalski, Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, do 25 kwietnia 2016 r. W okresie od 27 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2016 r. p.o. Wojewódzkiego Inspektora był Dariusz Pliszka.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne do wykonywania zadań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa wprowadzania środków ochrony roślin³ do obrotu i nadzoru nad ich stosowaniem. 2. Realizacja zadań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa wprowadzenia ŚOR do obrotu i nadzoru nad ich stosowaniem. 3. Skuteczność systemu bezpieczeństwa wprowadzania ŚOR do obrotu i nadzoru nad ich stosowaniem. 4. Działania informacyjne, promocyjne, edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa obrotu i stosowania ŚOR.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2018 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Hanna Loch-Klimek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/61/2019 z 10 kwietnia 2019 r. (akta kontroli str.1-5, 859-860)

¹ Dalej: WIORIN lub Inspektorat.

² Dalej: Inspektor wojewódzki.

³ Dalej: ŚOR.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Wojewódzki Inspektor prawidłowo realizował ustawowe zadania z zakresu nadzoru nad bezpieczeństwem wprowadzania do obrotu i stosowania ŚOR. Działania planistyczne Wojewódzkiego Inspektora dla oddziałów terenowych WIORIN były zbieżne z odpowiednimi wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa⁶.

W okresie objętym kontrolą Wojewódzki Inspektor aktywnie nadzorował realizację przez terenowe oddziały zadań z zakresu kontroli obrotu, stosowania, sprawności technicznej sprzętu oraz szkoleń w zakresie ŚOR. Ponadto skutecznie koordynował realizację planów poboru prób z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, które w latach 2016-2018 zostały wykonane w całości. NIK wskazuje na różnice w liczbie kontroli w planach kontroli dla oddziałów terenowych oraz w planach zbiorczych WIORIN. Skargi dotyczące niebezpiecznej żywności były niezwłocznie przekazywane do oddziałów terenowych, celem rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami. Wojewódzki Inspektor niezwłocznie zgłaszał powiadomienia dotyczące niebezpiecznych produktów żywnościowych i współpracował z Inspekcją Sanitarną, przekazując informacje o stwierdzonych zagrożeniach dotyczących bezpieczeństwa żywności. Uruchomienie procedury RASFF w sześciu przypadkach zajęło średnio 2,1 dnia od otrzymania raportu z badań.

NIK zwraca uwagę na długi czas oczekiwania WIORIN na wyniki badań laboratoryjnych. Średni czas oczekiwania w siedmiu przypadkach RASFF na wyniki badań laboratoryjnych wyniósł 45,6 dni od pobrania próbki i 44 dni od dostarczenia jej do laboratorium.

NIK zwraca uwagę na trzy przypadki płodów rolnych, w których w wyniku badań laboratoryjnych stwierdzono przekroczenie NDP i nie wszczęto postępowania w sprawie zakazanie przeznaczenia ich do spożycia przez ludzi i wprowadzania ich do obrotu oraz nie określono sposobu ich zagospodarowania. Powyższe płody rolne znajdowały się w magazynie i zgodnie z interpretacją GIORIN była to żywność wprowadzona do obrotu, a zatem poza zakresem właściwości WIORIN. Ponadto w trzech przypadkach zgłoszeń RASFF, w czasie oczekiwania na wyniki badań laboratoryjnych, płody rolne zostały zbyte nieustalonym odbiorcom.

Wojewódzki Inspektor rzetelnie prowadził działalność informacyjną i edukacyjną dotyczącą bezpieczeństwa wprowadzania do obrotu i stosowania ŚOR poprzez organizację i udział w licznych szkoleniach. NIK pozytywnie ocenia przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej ochrony pszczół przed negatywnym wpływem stosowania pestycydów.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: GIORIN.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne do wykonywania zadań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa wprowadzenia ŚOR do obrotu i nadzoru nad ich stosowaniem

Opis stanu faktycznego

1.1. Wydatki WIORIN w poszczególnych latach 2016-2018 wyniosły: 6 991,3 tys. zł, 7 110,3 tys. zł i 7 989,8 tys. zł.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym WIORIN⁸ do bezpośredniego nadzoru nad wykonywaniem zadań Inspektora wojewódzkiego w zakresie ŚOR został wskazany Dział Ochrony Roślin i Techniki⁹ oraz oddziały terenowe WIORIN¹⁰.

W WIORIN w poszczególnych latach 2016-2018¹¹ było zatrudnionych 124, 119 i 109 osób (tj. 105,65 etatu, 107,20 etatu i 98,58 etatu). Plan zatrudnienia wynosił 125 etatów. Do wykonywania zadań związanych z nadzorem nad ŚOR wyznaczono w latach 2016-2017 22¹² osoby/etaty, natomiast w 2018 r. – 21 osób/etatów.

Poszczególne zadania dotyczące nadzoru nad ŚOR zostały wyszczególnione w zakresach czynności i powierzone pracownikom¹³.

Fluktuacja¹⁴ zatrudnienia pracowników merytorycznych wahała się w przedziale od dwóch do 12 osób i wyniosła w latach kontrolowanych:

- 2016 r. – 10 odchodzących (10 etatów), 12 zatrudnionych (12 etatów)
- 2017 r. – sześć odchodzących (5,75 etatu), dwie zatrudnione (2 etaty),
- 2018 r. – dziewięć odchodzących (9 etatów), trzy zatrudnione (3 etaty).

Wojewódzki Inspektor podał, że przyczyną dużej fluktuacji zatrudnienia „są niskie wynagrodzenia za pracę i brak perspektyw na ich znaczne podwyższenie w kolejnych latach”.

Średnie przeciętne wynagrodzenie brutto pracowników merytorycznych w latach 2016-2018 wyniosło (w podziale na stanowiska/grupy zawodowe):

- inspektor – 2 319,25 zł¹⁵;
- starszy inspektor – 3 012,86 zł;
- specjalista – 3 169,40 zł;
- starszy specjalista – 3 685,77 zł;

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Zarządzenie nr 168/2018 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu organizacyjnego WIORIN w Bydgoszczy

⁹ Dalej: DORIT

¹⁰ 14 Oddziałów z siedzibą w: Brodnicy, Bydgoszczy, Chełmnie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Lipnie, Radziejowie, Rypinie, Świeciu, Toruniu, Tucholi, Wąbrzeźnie, Włocławku i Żninie.

¹¹ Według stanu na 31.12.2016 r., 31.12.2017 r., 31.12.2018 r.

¹² W tym: 17 osób/etatów wykonuje zadania z zakresu: nadzór nad obrotem i konfekcjonowaniem ŚOR, nadzór nad stosowaniem ŚOR i Integrowaną Produkcją Roślin, nadzór potwierdzający sprawność techniczną sprzętu przeznaczonego do stosowania ŚOR, nadzór nad jednostkami prowadzącymi szkolenia z zakresu ŚOR oraz 5 osób/etatów – pracownicy merytoryczni zajmujący się sprawami skarg i wniosków (analiza zasadności).

¹³ Analizy dokonano na podstawie zakresów czynności pracowników DORIT oraz Oddziału w Żninie.

¹⁴ Dane przedstawione wg stanu na 1 stycznia i 31 grudnia każdego badanego roku.

¹⁵ Średnia w latach 2016-2018.

– kierownictwo – 4 201,47 zł.

Średnia dla Inspektoratu ogółem w badanych latach wyniosła: 2 904,08 zł, 3 563,39 zł i 4 079,44 zł.

Laboratorium wojewódzkie będące w strukturze WIORIN nie wykonywało badań związanych z pozostałościami ŚOR w płodach rolnych oraz jakością ŚOR.

(akta kontroli str. 6-46)

1.2. Pracownicy inspektoratu wykonujący czynności kontrolne posiadali niezbędne wyposażenie do ochrony indywidualnej¹⁶ wg norm przydziału ustalonych w WIORIN¹⁷.

W okresie kontrolowanym nie było wypadku przy pracy związanego z zatruciem bądź poparzeniem ŚOR w trakcie wykonywania czynności kontrolnych.

Oddziały WIORIN wyposażone były w komputery przenośne, Internet mobilny oraz od 2017 r. w drukarki przenośne. Na laptopach zainstalowany był program „Doradca komputerowy FLAMINGO” przy pomocy którego pracownicy mieli dostęp do informacji m.in. o dopuszczeniu ŚOR do obrotu i o możliwości zastosowania ŚOR do uprawy konkretnej rośliny, pełne teksty etykiet zarejestrowanych ŚOR, wykaz ŚOR: zawierających określoną substancję czynną, w zależności od ich przeznaczenia¹⁸, charakteryzujących się określonym sposobem działania¹⁹, zarejestrowanych w ramach tzw. „importu równoległego”, sklasyfikowanych jako bardzo toksyczne, szkodliwe dla człowieka, organizmów wodnych, pszczoł, szkodliwych dla środowiska. Zainstalowany był również Zintegrowany System Informatyczny Ochrony Roślin i Nasiennictwa stanowiący bazę danych dotyczących: kontroli w zakresie obrotu i stosowania ŚOR, badań technicznych sprzętu do stosowania ŚOR, uprawnień osób do doradztwa w zakresie ŚOR, danych podmiotów wpisanych do rejestrów regulowanych²⁰.

W okresie 2016-2018 na podstawie zarządzenia nr 8 z 17 kwietnia 2009 r.²¹ w WIORIN obowiązywała instrukcja gospodarowania samochodami w WIORIN w Bydgoszczy. W latach 2016-2018 WIORIN posiadał²² odpowiednio 29, 29 i 31 samochodów, z czego na stanie 14 oddziałów terenowych znajdowały się każdego roku 23 samochody. Do wykonywania zadań ochrony roślin i techniki oddziały terenowe WIORIN wykorzystywały w kontrolowanych latach 14, 15 i 14 samochodów. Analiza sprawności i użytkowania taboru wykazała, że średnio w latach 2016-2018:

¹⁶ buty gumowe, fartuchy drelchowe, kurtki przeciwdeszczowe z kapturem, kurtki ocieplane, czapka, obuwie robocze, rękawice robocze.

¹⁷ Zarządzenie nr 8/2014 Wojewódzkiego Inspektora z 11 czerwca 2014 r. w sprawie norm przydziału środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego oraz ustalenia ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej (zmienionego zarządzeniem nr 1/2017 z 2 stycznia 2017 r.), a następnie Zarządzenie nr 5/2019 Wojewódzkiego Inspektora z 8 lutego 2019 r. w sprawie norm przydziału środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego oraz ustalenia ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej.

¹⁸ Herbicydy, fungicydy, insektycydy, moluskocydy, bakteriocydy itd.

¹⁹ Kontaktowe, systemiczne, nalistne itd.

²⁰ W zakresie: wprowadzania do obrotu i konfekcjonowania ŚOR, prowadzenia szkoleń dotyczących ŚOR, prowadzenia badań technicznych sprzętu do stosowania ŚOR.

²¹ Zarządzenie nr 8 Wojewódzkiego Inspektora z 17 kwietnia 2009 r. w sprawie używania do celów służbowych samochodów osobowych będących w dyspozycji WIORIN, prowadzenia dokumentacji związanej z ich eksploatacją i zużyciem paliwa oraz zasad wykorzystywania samochodów prywatnych w celach służbowych (ze zm.).

²² Według stanu na 31 grudnia każdego badanego roku.

- samochody były sprawne technicznie²³: 362, 363, 362 dni, a współczynnik gotowości technicznej²⁴ we wszystkich badanych latach wynosił 0,99,
- pracowały²⁵ przez: 249, 250 i 247 dni w roku, co oznacza, że współczynnik wykorzystania pojazdów²⁶ oraz współczynnik wykorzystania pracy pojazdu²⁷ wyniósł: 0,69 w 2016 r. i 0,68 w 2017 i 2018 r.

(akta kontroli str. 47-99)

1.3. Zadania kontrolne w latach 2016 – 2018 WIORIN realizował na podstawie:

- zarządzenia nr 4/2016 GIORIN z 9 lutego 2016 r. w sprawie zasad przeprowadzania kontroli składu lub właściwości fizycznych lub właściwości chemicznych ŚOR,
- zarządzenia nr 5/2018²⁸ GIORIN z 16 lutego 2018 r. w sprawie zasad kontroli w zakresie ŚOR,
- wytycznych GIORIN do planu pracy Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Roślin i Nasiennictwa na rok 2016, 2017 i 2018,
- wytycznych Instytutu Ochrony Roślin Państwowego Instytutu Badawczego Oddział Sośnicowice²⁹ do planu kontroli stosowania ŚOR na rok 2016, 2017 i 2018,
- wytycznych GIORIN dotyczących monitoringu zużycia ŚOR na rok 2016, 2017,
- planu pracy WIORIN, w tym DORIT oraz planów kontroli dla oddziałów terenowych z podziałem na typy kontroli³⁰ na rok 2016, 2017 i 2018,
- planów pobierania próbek do badań pozostałości ŚOR oraz na jakość ŚOR dla oddziałów WIORIN w ramach nadzoru nad wprowadzeniem i stosowaniem ŚOR na rok 2016, 2017 i 2018.

WIORIN realizował w zakresie ŚOR działania kontrolne w województwie kujawsko-pomorskim w podziale na następujące typy kontroli i miejsca ich przeprowadzania:

- obrotu ŚOR (kontrole typu a), w tym m.in. kontrole: hurtowni, punktów obrotu detalicznego ŚOR, targowisk i innych miejsc, gdzie może być prowadzona niedozwolona sprzedaż, punkty obrotu materiałem siewnym zaprawionym ŚOR,
- stosowania ŚOR (kontrole typu b), w tym kontrole: produkcji rolnej użytkowników profesjonalnych, zaprawianie materiału siewnego, miejsca fumigacji, przedsiębiorców wykonujący zabiegi DDD³¹ ŚOR, zastosowania pozarolniczego,
- sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania ŚOR (kontrole typu c), w tym kontrole kompleksowe SKO³² i w trakcie wykonywania badań technicznych,

²³ Oznacza liczbę dni, w których dany pojazd był gotowy/ przydatny do użycia, np. dany pojazd był na stanie w jednostce przez cały rok objęty badaniem (365 dni), od tej liczby odejmowano liczbę dni, w których pojazd znajdował się w serwisie, w naprawie, przeglądzie technicznym itp.

²⁴ Iloraz liczby dni sprawności technicznej pojazdu przez liczbę dni kalendarzowych, w których dany pojazd był na stanie jednostki.

²⁵ Liczba dni, w których samochód był faktycznie użytkowany, eksploatowany.

²⁶ Iloraz liczby dni pracy pojazdu przez liczbę dni kalendarzowych, w których dany pojazd był na stanie jednostki.

²⁷ Iloraz liczby dni pracy pojazdu przez liczbę dni, w których dany pojazd był gotowy/przydatny do użycia.

²⁸ Wcześniej, do 28 lutego 2018 r., obowiązywało zarządzenie nr 6/2014 GIORIN z 22 września 2014 r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ŚOR.

²⁹ Dalej: IOR PIB w Sośnicowicach.

³⁰ Tj. kontrole: obrotu ŚOR, stosowania ŚOR, badania sprawności technicznej opryskiwaczy, szkoleń w zakresie ŚOR.

³¹ Dezynfekcja, dezynsekcja, deratyzacja.

- jednostek upoważnionych do prowadzenia szkoleń, w tym kontrole kompleksowe oraz w trakcie prowadzenia szkoleń (kontrole typu d).

Plan, zakres i częstotliwość pobierania próbek zarówno ŚOR wprowadzonych do obrotu jak i pozostałości ŚOR w płodach rolnych ustalany był w WIORIN z podziałem na Oddziały z uwzględnieniem wytycznych GIORIN (kontrole planowane) oraz wg potrzeb (kontrole interwencyjne). Każdorazowo po otrzymaniu z GIORIN wytycznych dotyczących m.in.: badanej grupy ŚOR, rodzaju zezwolenia, rodzaju ŚOR, liczby próbek oraz terminu dostarczenia próbek do laboratorium. WIORIN niezwłocznie przekazywał oddziałom terenowym powyższe informacje.

(akta kontroli str.100-328)

Inspektor wojewódzki poinformował, że przy typowaniu podmiotów do kontroli wybiera się podmioty, gospodarstwa, u których w latach poprzednich stwierdzono nieprawidłowości oraz te „w których obrót ŚOR jest prowadzony na szeroką skalę i w których inni przedsiębiorcy dokonują zakupu potrzebnych im preparatów do dalszej dystrybucji (...) u podmiotów tych ze względu na szeroki asortyment ŚOR większe jest prawdopodobieństwo znalezienia preparatów do pobrania, zgodnych z wytycznymi GIORIN i IOR PIB w Sośnicowicach”.

W procedurach wewnętrznych nie ustalono maksymalnego czasu otrzymania wyników z analizy od dnia dostarczenia próbki do laboratorium.

(akta kontroli str.329-330)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Struktura organizacyjna WIORIN była dostosowana do wykonywania zadań z zakresu nadzoru nad bezpieczeństwem wprowadzania do obrotu i stosowania ŚOR. Pracownicy realizujący te zadania mieli przypisane obowiązki oraz zostali wyposażeni w niezbędny sprzęt do wykonywania zadań. Działania planistyczne Wojewódzkiego Inspektora dla oddziałów terenowych WIORIN były zgodne z odpowiednimi wytycznymi GIORIN i IOR PIB w Sośnicowicach.

OBSZAR

2. Realizacja zadań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa wprowadzania ŚOR do obrotu i nadzoru nad ich stosowaniem.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Na lata 2016-2018 Wojewódzki Inspektor zatwierdził 42 plany kontroli dla 14 oddziałów WIORIN.

(akta kontroli str. 169-187, 215-235, 331-414)

WIORIN oddzielnie sporządził na lata 2016, 2017 i 2018 r. dla wszystkich oddziałów terenowych plany kontroli:

- stosowania ŚOR z uwzględnieniem integrowanej ochrony roślin (w ramach kontroli typu B) z podziałem na grupy uprawne³³ i przedziały obszarowe³⁴, stosownie do wytycznych otrzymanych z IOR PIB w Sośnicowicach,
- pobierania próbek ŚOR³⁵,

³² Stacja Kontroli Opryskiwaczy.

³³ Rolnicze, warzywnicze, sadownicze.

³⁴ Rolnicze: 1<10 ha, 10<50, ≥50, warzywnicze i sadownicze: 0,2<3, 3<10, ≥10.

³⁵ Plany kontroli składu i właściwości fizyko-chemicznych ŚOR (jakość ŚOR).

- badania pozostałości ŚOR.

Powyższe plany zostały sporządzone niezwłocznie i przesłane drogą elektroniczną do wszystkich Oddziałów. Planowana liczba kontroli i pobieranych próbek była zgodna ze wskazanymi w wytycznych GIORIN oraz IOR PIB w Sośnicowicach.

(akta kontroli str. 188-205, 236-328)

2.2. WIORIN zrealizował roczne plany kontroli, pobrał zgodnie z planem określoną liczbę próbek ŚOR do badania oraz podejmował kontrole interwencyjne:

- w roku 2016: 2 335 kontroli (w tym 2 243 wg planu), z czego 390 typu a)³⁶, 1 821 typu b)³⁷, 81 typu c)³⁸, 43 typu d)³⁹. Średnia liczba kontroli przypadająca na jednego kontrolera w przeliczeniu na etat wyniosła 166,8. WIORiN pobrał łącznie 256 próbek (w tym 244 wg planu), z czego 228 na pozostałości ŚOR w płodach rolnych, a 28 w zakresie badania jakości ŚOR w obrocie;
- w roku 2017: 2 202 kontroli (w tym 2 112 wg planu), z czego 361 typu a), 1 730 typu b), 73 typu c), 38 typu d). Średnia liczba kontroli przypadająca na jednego kontrolera w przeliczeniu na etat wyniosła 157,3. WIORiN pobrał łącznie 220 próbek (w tym 215 wg planu), z czego 194 na pozostałości ŚOR w płodach rolnych, a 26 w zakresie badania jakości ŚOR w obrocie;
- w roku 2018: 2 176 kontroli (w tym 2 103 wg planu), z czego 336 typu a), 1 734 typu b), 72 typu c), 34 typu d). Średnia liczba kontroli przypadająca na jednego kontrolera w przeliczeniu na etat wyniosła 155,4. WIORiN pobrał łącznie 216 próbek (w tym 209 wg planu), z czego 190 na pozostałości ŚOR, a 26 w zakresie badania jakości ŚOR w obrocie.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w latach 2016–2018 WIORIN stwierdził:

- nieprawidłowy skład lub właściwości fizyczne lub chemiczne ŚOR roślin wprowadzonych do obrotu – 13 przypadków: po pięć w 2016 r. i 2018 r. oraz trzy w 2017 r.,
- przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów ŚOR w płodach rolnych – osiem przypadków: po trzy w 2016 r. i 2017 r. oraz dwa w 2018 r.,
- zatrucia pszczół ze względu na naruszenie przepisów ustawy o ŚOR przez użytkowników profesjonalnych – pięć przypadków: trzy w 2016 r. i dwa w 2018 r.,
- nie stwierdzono zagrożenia życia lub zdrowia ludzi,
- wykrycie nielegalnego wprowadzenia do obrotu ŚOR dziewięć przypadków, z czego sześć z nich w wyniku zgłoszenia z zewnątrz;
- 232 przypadki naruszenia przepisów ustawy o ŚOR skutkującego nałożeniem mandatu karnego i trzy przypadki zawiadomienia organów ścigania.

(akta kontroli str. 418-458, 461-462, 856-858)

W latach 2016-2018 WIORIN przeprowadzał wspólne działania kontrolne:

- z PIS: 44, 35 i 37 kontroli,
- ze służbą celną cztery kontrole w 2018 r.,
- z Policją jedną kontrolę w 2018 r.

(akta kontroli str. 454)

³⁶ Kontrole obrotu ŚOR.

³⁷ Kontrole stosowania ŚOR.

³⁸ Kontrole jednostek potwierdzających sprawność techniczną sprzętu przeznaczonego do stosowania ŚOR.

³⁹ Kontrole jednostek prowadzących szkolenia w zakresie ŚOR.

2.3. WIORIN realizował pobór próbek płodów rolnych i ŚOR zgodnie z wytycznymi GIORIN: pula do pobrania próbek płodów rolnych przeznaczonych do badań na pozostałość ŚOR przekazana przez GIORIN była równomiernie rozdysponowana pomiędzy oddziałami terenowymi WIORIN. Pracownicy Oddziałów podczas kontroli stosowania ŚOR u użytkowników profesjonalnych pobierali próbki płodów rolnych z gatunków wskazanych przez GIORIN. Próbki, których przeznaczeniem były laboratoria Instytutu Ochrony Roślin w Poznaniu lub Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach przesyłane były za pośrednictwem operatorów przesyłek kurierskich. Natomiast próbki przeznaczone do badań przez Centralne Laboratorium w Toruniu były bezpośrednio dostarczane przez pracowników Oddziałów WIORIN.

(akta kontroli str. 459-460)

WIORIN w latach 2016-2018 zrealizował zgodnie z planem badania próbek płodów rolnych na pozostałości ŚOR, które zostały wykonane w następującym czasie⁴⁰:

- w roku 2016: od pobrania próbki – średnio 21,6 dni, a od otrzymania próbki przez laboratorium – 19,8 dni. Najdłuższy średni czas na badanie stwierdzono w IOR w Poznaniu – 31,4 dni, najkrótszy zaś w IO w Skierniewicach – 7,8 dni. Średni czas wykonania badań wyniósł w: maju 21 dni, czerwcu 25,8 dni, lipcu 13,3 dni, sierpniu 14 dni, wrześniu 25 dni, październiku 36 dni;
- w roku 2017: od pobrania próbki – 26,5 dni, a od otrzymania próbki przez laboratorium – 21,15 dni. Najdłuższy średni czas na badanie stwierdzono w IOR w Poznaniu 30,2 dni, najkrótszy zaś w IOR w Białymstoku – 10,2 dni. Średni czas wykonania badań wyniósł w: czerwcu 25,8 dni, lipcu 18,3 dni, sierpniu 20,8 dni;
- w roku 2018: od pobrania próbki – 21,6 dni, a od otrzymania próbki przez laboratorium – 19,05 dni. Najdłuższy średni czas na badanie stwierdzono w IOR w Poznaniu – 28,7 dni, najkrótszy zaś w IOR w Białymstoku – 11,3 dni. Średni czas wykonania badań wyniósł w: maju 18,5 dni, czerwcu 27,5 dni, lipcu 24,3 dni, sierpniu 12 dni.

(akta kontroli str. 455-457)

W okresie objętym kontrolą WIORIN zrealizował plany badania próbek na jakość ŚOR znajdujących się w obrocie gospodarczym. Próbki ŚOR do badań jakościowych rozdzielane były na poszczególne oddziały terenowe, tak aby każdy z nich pobrał co najmniej jedną próbkę ŚOR. Pozostałą część próbek rozdysponowywano pomiędzy jednostkami terenowymi, które na swoim terenie posiadały duże punkty sprzedaży ŚOR, w których obrót jest prowadzony na szeroką skalę i w których inni przedsiębiorcy dokonują zakupu potrzebnych im preparatów do dalszej dystrybucji. Pobrane próbki ŚOR gromadzone były w WIORIN, a po zebraniu całej puli zawożone własnym transportem do IOR PIB w Sośnicowicach. W pojedynczych przypadkach, najczęściej prób interwencyjnych, były one wysyłane za pośrednictwem operatorów przesyłek kurierskich. Próbki do badań dostarczone zostały do laboratorium do 29 sierpnia 2016 r.⁴¹, do 31 marca 2017 r.⁴² i do 16 kwietnia 2018 r.⁴³ Średni czas badania próbek w IOR PIB w Sośnicowicach wynosił:

⁴⁰ Do badania wybrano w sposób celowy 10% wykonanych badań laboratoryjnych pobranych przez WIORIN próbek płodów rolnych na pozostałość ŚOR w latach 2016-2018.

⁴¹ 22 szt. próbek ŚOR oraz dodatkowe 2 szt. - zlecenie pobrania do 15 listopada 2016 r.

⁴² Zlecenie pobrania 260 próbek ŚOR dla wszystkich województw (bez podziału próbek na województwa).

⁴³ Zlecenie pobrania 21 próbek ŚOR.

- w roku 2016 od pobrania próbki w ramach planu 77 dni - 24 próbki (23,5 dni cztery próbki interwencyjne), a od otrzymania próbki przez laboratorium – 58,6 dni (15,75 – próbki interwencyjne). Najdłużej badanie trwało 178 dni od pobrania próbki i 165 dni od otrzymania próbki przez laboratorium, najkrócej odpowiednio 16 dni i 6 dni;
- w roku 2017 od pobrania próbki w ramach planu 144,6 dni – 22 próbki (186 dni cztery próbki interwencyjne), a od otrzymania próbki przez laboratorium – 120,6 dni (174,8 dni próbki interwencyjne). Najdłużej badanie trwało 304 dni od pobrania próbki i 296 dni od otrzymania próbki przez laboratorium, najkrócej odpowiednio 51 dni i 17 dni;
- w roku 2018 od pobrania próbki w ramach planu 90,4 dni – 21 próbek (151,2 dni pięć próbek interwencyjnych) a od otrzymania próbki przez laboratorium – 75,8 dni (142,2 dni próbki interwencyjne). Najdłużej badanie trwało 203 dni od pobrania próbki i 193 dni od otrzymania próbki przez laboratorium, najkrócej odpowiednio 31 dni i 27 dni.

(akta kontroli str. 418-420, 459-460)

GIORIN⁴⁴ 2 marca 2016 r. zobowiązał WIORIN do dostarczenia do IOR PIB w Sośnicowicach w terminie do 29 sierpnia 2016 r. 22 próbki ŚOR. WIORIN 1 kwietnia 2016 r. dostarczył do laboratorium 20 próbek, natomiast dwie próbki przekazał 15 listopada 2016 r.

Wojewódzki Inspektor poinformował, że WIORIN nie pobrał dwóch brakujących próbek w związku z brakiem w obrocie handlowym preparatów odpowiadających wytycznym przekazanych przez GIORIN. W związku z tym GIORIN 3 listopada 2016 r.⁴⁵ zezwolił na pobranie próbek ŚOR w sposób losowy a WIORIN pobrał dwie brakujące próbki i dostarczył je do IOR BIP w Sośnicowicach 15 listopada 2016 r.

WIORIN przekazał w 2017 i 2018 roku próbki do badania na jakość ŚOR w terminach wskazanych w wytycznych GIORIN.

W latach 2016-2018 nie odnotowano przypadku odrzucenia próbek przez laboratorium ze względu na niespełnienie norm.

(akta kontroli str. 236-240, 459-462)

2.4. Na podstawie przebadanej przez NIK próby przeprowadzonych przez WIORIN działań kontrolnych⁴⁶ stwierdzono, że były one wykonywane zgodnie z obowiązującymi zarządzeniami GIORIN. W przypadku wszczęcia działań kontrolnych na wniosek lub skargę, strona zawiadamiająca o nieprawidłowości była na bieżąco informowana o toku prowadzonego przez WIORIN postępowania.

WIORIN przekazał⁴⁷ do GIORIN roczne sprawozdania ORIT⁴⁸ z kontroli obrotu i stosowania ŚOR.

(akta kontroli str. 423-450)

2.5. WIORIN prowadził i udostępniał, zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o ŚOR⁴⁹ oraz rozdziałem VI załącznika do zarządzenia nr 8/2013 GIORIN⁵⁰,

⁴⁴ Pismo znak WO-501-24/16 z 02.03.2016 r.

⁴⁵ Pismo znak WO-501-125-1/16 z 03.11.2016 r.

⁴⁶ Do badania wybrano dokumentację: 3 kontroli typu a, po jednej z każdego roku, w których, w wyniku badania pobranej próby zdecydowano o wycofaniu ŚOR z obrotu gospodarczego, 8 kontroli typu b w których w wyniku badania stwierdzono przekroczenie NDP w płodach rolnych oraz były przedmiotem RASFF, 3 kontrole typu c po jednej z każdego roku, w wyniku których stwierdzono nieprawidłowości u przedsiębiorcy, 3 kontrole typu d po jednej z każdego roku, w wyniku których stwierdzono nieprawidłowości u przeprowadzającego szkolenie.

⁴⁷ Za 2016 r. – 31 stycznia 2017 r., za 2017 r. – 6 lutego 2018 r., za 2018 r. – 8 lutego 2019 r.

⁴⁸ Tj. ORIT-1, ORIT-2a, ORIT-2b, ORIT-3, ORIT-4, ORIT-6, ORIT-7, ORIT-8.

⁴⁹ Dz. U. z 2018 r., poz. 1310, ze zm., dalej: ustawa o ŚOR.

kompletny rejestr⁵¹ przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania ŚOR do obrotu lub konfekcjonowania tych środków. Na podstawie 10 ostatnich wniosków złożonych do WIORIN stwierdzono, że były one wprowadzane terminowo⁵² (od 1 do 6 dni) oraz każdorazowo wydawano zaświadczenie o dokonaniu wpisu⁵³.

(akta kontroli str. 476-469)

2.6. WIORIN nie prowadził w latach objętych kontrolą rejestru/wykazu skarg/wniosków/petycji dotyczących wprowadzania do obrotu ŚOR i nadzoru nad ich stosowaniem.

Wojewódzki Inspektor poinformował, że prowadzony w latach 2016-2018 rejestr skarg dotyczył spraw związanych z inspektorami WIORiN a nie z obrotem i stosowaniem ŚOR. Sprawy te nie były traktowane jako skargi/wnioski lecz jako kolejne sprawy merytoryczne do załatwienia w ramach kompetencji WIORiN.

W latach 2016-2018 do WIORIN złożono 41 skarg i wniosków w zakresie obrotu i stosowania ŚOR (13, 10, 18), w tym 17 dotyczyło upadku owadów zapylających (6, 4, 7). WIORIN przeprowadził 79 kontroli wszczętych na skutek złożonych skarg i wniosków (31, 12, 36). W trakcie ww. kontroli pobrano w ramach postępowania wyjaśniającego 26 próbek (11, 5, 10), z czego:

- 16 próbek roślin lub produktów rolnych do badań na pozostałość ŚOR (8, 2, 6),
- 10 próbek ŚOR do badań jakościowych (3, 3, 4).

W wyniku pobrania ww. próbek na pozostałość ŚOR w 14 przypadkach stwierdzono zastosowanie substancji aktywnej niedopuszczonej w danej uprawie. W żadnym przypadku nie stwierdzono przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości. Wszystkie próbki ŚOR pobrane w wyniku skarg i wniosków uzyskały negatywne wyniki badań ze względu na nieprawidłowy skład.

W latach 2016-2018 odnotowano 5 potwierdzonych przypadków wytrucia pszczoł pestycydami, spowodowanych nieprzestrzeganiem przepisów ustawy o ŚOR oraz rozporządzeń przez użytkowników profesjonalnych.

(akta kontroli str. 472-475)

Kontrola dziesięciu spraw wykazała, że WIORIN podejmował działania kontrolne niezwłocznie po uzyskaniu skargi/wniosku. Średni czas od wpływu skargi lub wniosku do wszczęcia czynności weryfikacyjnych wyniósł 3,5 dni (najdłuższy 13 dni, najkrótszy w tym samym dniu) a do wszczęcia czynności kontrolnych wyniósł 6,1 dni (najdłuższy 14 dni, najkrótszy 1 dzień). Rozpatrzenie skarg/wniosków wyniosło średnio 56,1 dni (najdłużej 178 dni, najkrócej 7 dni).

(akta kontroli str. 497)

⁵⁰ Zarządzenie z 24 maja 2013 r. w sprawie zasad rejestracji przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu lub konfekcjonowania ŚOR, dalej: zarządzenie GIORIN w sprawie zasad rejestracji przedsiębiorców.

⁵¹ Zgodnie z art. 27 ust 3 ustawy o ŚOR rejestr został udostępniony na stronie internetowej <https://piorin.gov.pl/kp-rejestry/>.

⁵² Zgodnie z art. 27b ust 1 ustawy o ŚOR oraz rozdziałem VI zarządzenia GIORIN w sprawie zasad rejestracji przedsiębiorców.

⁵³ Zgodnie z art. 27b ust 3 ustawy o ŚOR oraz rozdziałem VII zarządzenia GIORIN w sprawie zasad rejestracji przedsiębiorców.

2.7. W latach 2016-2018 została przeprowadzona jedna kontrola GIORIN⁵⁴ w obszarze systemu ŚOR⁵⁵. Wydano dwa zalecenia pokontrolne, o realizacji których Wojewódzki Inspektor poinformował GIORIN 15 lutego 2019 r.

(akta kontroli str. 498-510)

2.8. WIORIN otrzymał zadania nadzoru wykonania decyzji MRiRW wydanych w trybie art. 53 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1107/2009⁵⁶, dotyczących sytuacji nadzwyczajnej w ochronie roślin. GIORIN poinformował WIORIN pismami z dnia:

- 13 lipca 2018 r. o wydaniu zgody na zastosowanie w uprawie rzepaku ozimego środków z grupy neonikotynoidów. Jednocześnie Główny Inspektor wskazał, iż zaprawianie preparatami Modesto 480 FS, Cruiser OSR 322 FS nasion rzepaku mogą wykonywać wyłącznie podmioty posiadające certyfikat ESTA. Ponadto w celu zapewnienia bezpieczeństwa zapylaczy zobowiązał Wojewódzkiego Inspektora do zwrócenia uwagi w toku sprawowanego nadzoru na zgodność obrotu i stosowania ŚOR oraz zaprawionego materiału siewnego z warunkami zezwoleń,
- 10 sierpnia 2018 r. zobowiązał WIORIN do objęcia specjalnym nadzorem podmiotów zaprawiających nasiona rzepaku ozimego preparatami Modesto 480 FS, Cruiser OSR 322 FS, Cruiser 70 WS. Zobowiązał do odnotowania ilości zaprawionych nasion oraz ilości wykorzystanych zapraw, a także zalecił wyrwkowe kontrole producentów rolnych wysiewających materiał siewny zaprawiony ww. preparatami.

Wojewódzki Inspektor poinformował, że WIORIN realizował zadanie ww. nadzoru dokonując czynności kontrolnych w dwóch podmiotach posiadających certyfikat ESTA. dokonujących zaprawiania materiału siewnego rzepaku ozimego ww. ŚOR. Ponadto przeprowadzono kontrole u producentów rolnych wysiewających nasiona rzepaku zaprawionych ww. preparatami. W wyniku tych czynności nie stwierdzono nieprawidłowości. Jednocześnie poinformował, że WIORIN w Bydgoszczy nie dokonywał pobrania próbek roślin na pozostałość ŚOR na polach obsianych zaprawionymi nasionami z uwagi na okres wegetacji kończący się w 2019 r.

- 14 listopada 2018 r. o wydaniu jednorazowych decyzji dla preparatów Montur Forte 230 FS oraz Cruiser SB 600 FS do zwalczania szkodników szarka kośmika i płaszczynca burakowego w uprawie buraka cukrowego.

WIORIN w Bydgoszczy pismem z 16 listopada 2018 r. zobowiązał oddziały terenowe do zwrócenia uwagi na zgodność obrotu i stosowania ww. ŚOR oraz zaprawionego materiału siewnego z warunkami zezwoleń.

Niezależnie od ww. informacji w 2016 roku na podstawie decyzji wydanej na podstawie art. 53 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1107/2009 został wprowadzony do obrotu preparat Ortus 05 SC z przeznaczeniem do stosowania w uprawie buraka cukrowego w celu zwalczania przędziorka chmielowca. WIORIN w Bydgoszczy w ramach nadzoru nad prawidłowym

⁵⁴ Kontrola przeprowadzona w dniach 20-21 listopada 2018 r., udokumentowana wystąpieniem pokontrolnym z 8 lutego 2019 r. (znak sprawy SK.0901.16.2018.4).

⁵⁵ Zakres tematyczny kontroli: prowadzenie kontroli jakości ŚOR oraz postępowań w związku z negatywnymi atestami analitycznymi, prowadzenie kontroli pozostałości ŚOR oraz postępowań związanych z wykryciem przekroczenia NDP lub wykryciem substancji niedozwolonych.

⁵⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. U. UE L 309 z 24.11.2009, s. 1, ze zm.), dalej: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1107/2009.

wykonaniem przedmiotowej decyzji prowadził czynności sprawdzające u użytkowników profesjonalnych prowadzących uprawę buraka cukrowego w zakresie prawidłowości stosowania ŚOR.

W 2017 roku MRiRW na podstawie wyżej wymienionego artykułu wydał decyzje dla ŚOR Dimilin 480 SC oraz Foray 76 B z przeznaczeniem do stosowania w lasach. W związku z powyższym WIORiN w Bydgoszczy prowadził nadzór nad stosowaniem tychże preparatów przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu, poprzez wydanie decyzji administracyjnych zezwalających na prowadzenie zabiegów agrolotniczych przedmiotowymi preparatami oraz kontrolę wykonania tychże decyzji.

WIORiN we Wrocławiu poinformował pismem z 8 czerwca 2018 r. o wydanej jednorazowej decyzji dla preparatu Proteus 110 OD i o jednym podmiocie prowadzącym obrót handlowy przedmiotowym ŚOR na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. WIORiN w Bydgoszczy zlecił kontrolę jednostce terenowej. W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono punkty sprzedaży preparatu Proteus 110 OD kontrolowanego podmiotu. W związku z tym, iż punkty handlowe znajdowały się poza terenem województwa kujawsko-pomorskiego, WIORiN w Bydgoszczy pismem z 18 września 2018 r. poinformował właściwe terenowo WIORiN-y przekazując sprawę w celu wykorzystania służbowego.

(akta kontroli str. 511-523)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Błędnie podsumowano w planach kontroli dla Oddziałów terenowych WIORiN liczby kontroli z podziałem na typ:

a) Oddział Brodnica plan kontroli na 2018 r.:

- kontrole typu B zaplanowano łącznie 38 szt., w podsumowaniu wykazano 15 szt.,
- kontrole typu C zaplanowano łącznie 5 szt., w podsumowaniu wykazano 38 szt.,
- kontrole typu D zaplanowano łącznie 3 szt., w podsumowaniu wykazano 5 szt.

b) Oddział Bydgoszcz plan kontroli na 2017 r.:

- kontrole typu A zaplanowano łącznie 32 szt., w podsumowaniu wykazano 33 szt.,
- kontrole typu B zaplanowano łącznie 54 szt., w podsumowaniu wykazano 53 szt.

Wojewódzki Inspektor poinformował, że: „błędy w planach kontroli na 2018 r. Oddziałów Brodnica oraz Bydgoszcz, w rubrykach podsumowujących wynikają z niewłaściwego przygotowania dokumentu i jego sprawdzenia przez osoby za to odpowiedzialne. (...)”

(akta kontroli str. 361-362, 387-388, 415-417)

2. Liczba zaplanowanych kontroli wykazanych w planach kontroli dla oddziałów terenowych WIORiN była różna od liczby wykazanej w zbiorczym planie kontroli dla WIORiN:

- zaniżenie w zbiorczym planie pracy na 2017 r. planu kontroli typu d - 1 szt.,
- zaniżenie w zbiorczym planie pracy na 2018 r. planu kontroli typu a - 1 szt.,
- zawyżenie w zbiorczym planie pracy na 2018 r. planu kontroli typu b - 10 szt.

Wojewódzki Inspektor poinformował, że: „różnice liczbowe pomiędzy zaplanowanymi kontrolami w planach Oddziałów a zbiorczym planem kontroli dla WIORiN z 2017 r. i 2018 r. dla kontroli A, B i C wynikają z błędów rachunkowych osób przygotowujących zbiorczy plan kontroli”.

(akta kontroli str.220-229, 232-235, 332-414, 415-417)

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor prawidłowo realizował zadania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu i stosowania ŚOR. W toku kontroli organ ten aktywnie nadzorował realizację przez oddziały terenowe zadań z zakresu kontroli obrotu, stosowania, sprawności technicznej sprzętu oraz szkoleń w zakresie ŚOR. Ponadto skutecznie koordynował realizację planów poboru prób z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w ramach urzędowej kontroli i monitoringu. Plany te w latach 2016-2018 zostały wykonane w całości. Skargi dotyczące ŚOR były niezwłocznie przekazywane do oddziałów terenowych, celem rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami. NIK zwraca uwagę na konieczność weryfikacji prawidłowości sporządzania planów kontroli dla oddziałów terenowych oraz planu zbiorczego.

OBSZAR

3. Skuteczność systemu bezpieczeństwa wprowadzania ŚOR do obrotu i nadzorem nad ich stosowaniem.

Opis stanu faktycznego

3.1. W WIORIN obowiązywały zasady przekazywania informacji w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt (RASFF) określone zarządzeniem nr 7/2013 GIORIN z 24 maja 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 524-527)

W okresie objętym kontrolą laboratoria badające próbki płodów rolnych pobranych przez WIORIN siedmiokrotnie⁵⁷ powiadamiały RASFF - powiadomienie informacyjne, w związku z przekroczeniem NDP środków ochrony roślin:

1. Podczas kontroli przeprowadzonej 8 lipca 2016 r. WIORIN pobrał z plantacji próbkę porzeczki czarnej⁵⁸. Badanie laboratoryjne⁵⁹ wykazało zastosowanie ŚOR, który nie jest dopuszczony do stosowania w uprawie porzeczki oraz przekroczenie NDP substancji czynnej – cepermetryny. Wyniki badania laboratorium przekazało do WIORiN 3 sierpnia 2016 r., tj. 26 dni od pobrania próbki i przyjęcia jej przez laboratorium. W tym samym dniu laboratorium przekazało raport do RASFF nr 1/2016 (uzupełniony przez WIORIN 4 sierpnia 2016 r.). Oddział WIORiN rozpoczął ponowne działania kontrolne 4 sierpnia 2016 r. W toku kontroli ustalono, że uprawa porzeczki czarnej prowadzona była na 1,43 ha, próba pobrana została w trakcie zbioru. Zebrano 1,7 ton porzeczki czarnej, którą sprzedano hurtowo. Kontrolowany został ukarany mandatem karnym w kwocie 200 zł. Ze względu na uzyskanie wyniku laboratoryjnego prawie po miesiącu od dnia pobrania próby oraz ze względu na sprzedaż plonu na targowisku hurtowym i braku dokumentów sprzedaży WIORIN nie powiadomił Inspekcji Sanitarnej o stwierdzonym przekroczeniu NDP w płodach rolnych będących przedmiotem RASFF nr 1/2016 (porzeczka czarna).

(akta kontroli str. 625-635)

2. Podczas kontroli przeprowadzonej 29 sierpnia 2016 r. WIORIN pobrał z przechowalni próbkę śliwki⁶⁰. Badanie laboratoryjne⁶¹ wykazało zastosowanie ŚOR, który nie jest dopuszczony do stosowania w uprawie śliwki oraz przekroczenie NDP substancji czynnej – propamokarb. Wyniki badania laboratorium przekazało do WIORiN 13 września 2016 r., tj. 15 dni od pobrania próbki i 13 dni od dostarczenia jej do laboratorium. W tym samym dniu laboratorium przekazało raport do RASFF nr 2/2016 (uzupełniony przez WIORIN 15 września 2016 r.). Oddział WIORiN

⁵⁷ Łącznie osiem przypadków przekroczenia NDP ŚOR, w tym jeden przypadek pomimo przekroczenia NDP ŚOR - brak powiadomienia, ponieważ próbę pobrano z pola a uprawę zlikwidowano.

⁵⁸ Protokół pobrania próbki OCh.7126.11.5.2016, dostarczenie do laboratorium 8 lipca 2016 r.

⁵⁹ Badanie wykonało Centralne laboratorium, 87-100 Toruń ul. Żwirki i Wigury 73.

⁶⁰ Protokół pobrania próbki OZn.7126.11.7.2016, dostarczenie próbki do laboratorium 31 sierpnia 2016 r.

⁶¹ Badanie wykonało Zakład Badań Bezpieczeństwa Żywności 96-100 Skierniewice, ul. Pomologiczna 18.

rozpoczął ponowne działania kontrolne 14 września 2016 r. W toku kontroli ustalono, że dla uprawy śliwy nie zastosowano preparatów niedopuszczonych w danej uprawie. Uprawa śliwy sąsiaduje z uprawą ziemniaka, dla którego producent zastosował preparat zawierający propamokarb. Uprawa śliwki prowadzona jest na powierzchni 0,7 ha. Zebrano plon w ilości 300 kg, który sprzedano bezpośrednio odbiorcom indywidualnym na paragony. Kontrolowany został ukarany mandatem karnym w kwocie 100 zł.

3. Podczas kontroli przeprowadzonej 1 czerwca 2017 r. WIORIN pobrał z pola próbkę rzodkiewki⁶². Badanie laboratoryjne⁶³ wykazało zastosowanie ŚOR, który nie jest dopuszczony do stosowania w uprawie rzodkiewki – ometoat oraz dimetoat oraz przekroczenie NDP substancji czynnej – dimetoat. Wyniki badania laboratorium przekazało do WIORiN 27 czerwca 2017 r., tj. 36 dni od pobrania próbki i dostarczenia jej do laboratorium. W tym samym dniu laboratorium przekazało raport do RASFF nr 1/2017 (uzupełniony przez WIORIN 30 czerwca 2017 r.). Oddział WIORiN rozpoczął ponowne działania kontrolne 29 czerwca 2017 r. Uprawa rzodkiewki prowadzona była na powierzchni 0,1 ha. Zebrano plon w ilości 200 kg, który sprzedano bezpośrednio odbiorcom indywidualnym na giełdzie. Kontrolowany został ukarany mandatem karnym w kwocie 50 zł.

4. Podczas kontroli przeprowadzonej 12 września 2017 r. WIORIN pobrał z magazynu próbkę kminku⁶⁴. Badanie laboratoryjne⁶⁵ wykazało zastosowanie ŚOR, który nie jest dopuszczony do stosowania w uprawie kminku chloropiryfos oraz przekroczenie NDP substancji czynnej – cyprodynil i fluidioksonil. Wyniki badania laboratorium przekazało do WIORiN 10 listopada 2017 r., tj. 59 dni od pobrania próbki i 58 dni od dostarczenia jej do laboratorium. W tym samym dniu laboratorium przekazało raport do RASFF nr 2/2017 (uzupełniony przez WIORIN 14 listopada 2017 r.). Oddział WIORiN rozpoczął ponowne działania kontrolne 13 listopada 2017 r. Uprawa kminku prowadzona była na powierzchni 3,3 ha. Zebrano plon w ilości 2,8 t, który sprzedano odbiorcy z ogłoszenia, brak było dokumentu sprzedaży i danych odbiorcy. Na stanie gospodarstwa pozostało 8 kg kminku, który przeznaczony jest przez producenta rolnego do siewu we własnym gospodarstwie. Kontrolowany został ukarany mandatem karnym w kwocie 200 zł. Wojewódzki Inspektor pismem z 30 listopada 2017 r. powiadomił Wojewódzką Stację Sanitarno Epidemiologiczną w Bydgoszczy o ww. ustaleniach.

5. Podczas kontroli przeprowadzonej 25 października 2017 r. WIORIN pobrał z pola w trakcie zbioru próbkę marchwi⁶⁶. Badanie laboratoryjne⁶⁷ wykazało zastosowanie ŚOR, który nie jest dopuszczony do stosowania w uprawie marchwi oraz przekroczenie NDP substancji czynnej – propikonazol. Wyniki badania laboratorium przekazało do WIORiN 19 grudnia 2017 r., tj. 55 dni od pobrania próbki i 53 dni od dostarczenia jej do laboratorium. Laboratorium 20 grudnia 2017 r. przekazało raport do RASFF nr 3/2017 (uzupełniony przez WIORIN 22 grudnia 2017 r.). Oddział WIORiN rozpoczął ponowne działania kontrolne 19 grudnia 2017 r. Uprawa marchwi prowadzona była na powierzchni 79,34 ha. Zebrano plon w ilości 100 t, który znajduje się w gospodarstwie w chłodni o ustalonych danych. Kontrolowany został ukarany mandatem karnym w kwocie 200 zł. 21 grudnia 2017 r. WIORIN przeprowadził kontrolę w gospodarstwie gdzie przechowywana jest marchew.

⁶² Protokół pobrania próbki OSw.7126.11.5.2017, dostarczenie próbki do laboratorium 1 czerwca 2017 r.

⁶³ Badanie wykonało Centralne Laboratorium, 87-100 Toruń, ul. Żwirki i Wigury 73.

⁶⁴ Protokół pobrania próbki OCh.7126.11.5.2017, dostarczenie próbki do laboratorium 13 września 2017 r.

⁶⁵ Badanie wykonał Instytut Ochrony Roślin, Państwowy Instytut Badawczy, Zakład Badania Pozostałości ŚOR, 60-318 Poznań, ul. Węgorka 20.

⁶⁶ Protokół pobrania próbki OCh.7126.11.22.2017, dostarczenie próbki do laboratorium 27 października 2017 r.

⁶⁷ Badanie wykonał Instytut Ogrodnictwa - Zakład Badań Bezpieczeństwa Żywności 96-100 Skierniewice, ul. Pomologiczna 18.

W wyniku kontroli ustalono, że 100 t. marchwi znajduje się w chłodni. Inspektor Wojewódzki pismem z 2 stycznia 2018 r. powiadomił Wojewódzką Stację Sanitarno Epidemiologiczną w Bydgoszczy o ww. ustaleniach.

6. Podczas kontroli przeprowadzonej 20 czerwca 2018 r. WIORIN pobrał z przechowalni próbkę rukoli⁶⁸. Badanie laboratoryjne⁶⁹ wykazało zastosowanie ŚOR, który nie jest dopuszczony do stosowania w uprawie rukoli oraz przekroczenie NDP substancji czynnej – tiametoksam. Wyniki badania laboratorium przekazało do WIORiN 22 sierpnia 2018 r., tj. 63 dni od pobrania próbki i 61 dni od dostarczenia jej do laboratorium. W tym samym dniu laboratorium przekazało raport do RASFF nr 1/2018 (uzupełniony przez WIORIN 27 sierpnia 2018 r.). WIORiN rozpoczął ponowne działania kontrolne 28 sierpnia 2018 r. Rukola zakupiona została jeden dzień przed pobraniem próby do badania od przedsiębiorcy o ustalonych danych a następnie sprzedana dwóm przedsiębiorcom o ustalonych danych. WIORIN 29 sierpnia 2018 r. przeprowadził kontrolę u producenta rukoli. Ustalono, że uprawa rukoli prowadzona była na powierzchni 0,2 ha. Zebrano plon w ilości 2260 kg, który sprzedano przedsiębiorcy o ustalonych danych (miejsce pobrania próbki do badania). Zdaniem kontrolowanego pozostałości po ŚOR zawierających substancję czynną – tiametoksan mogą pochodzić z gleby po poprzednich uprawach. WIORIN pobrał próbkę gleby do badania. Raport z badań laboratoryjnych nie wykazał pozostałości substancji czynnej tiametoksan. WIORIN ponownie przeprowadził kontrolę 20 listopada 2018 r. i nałożył karę grzywny w drodze mandatu karnego w kwocie 200 zł. Wojewódzki Inspektor pismem z 4 września 2018 r. powiadomił Wojewódzką Stację Sanitarno Epidemiologiczną w Bydgoszczy o ww. ustaleniach.

7. Podczas kontroli przeprowadzonej 27 sierpnia 2018 r. WIORIN pobrał z przechowalni próbkę pszenicy ozimej⁷⁰. Badanie laboratoryjne⁷¹ wykazało przekroczenie NDP substancji aktywnej - karboksyna. Wyniki badania laboratorium przekazało do WIORiN 31 października 2018 r., tj. 65 dni od pobrania próbki i 61 dni od dostarczenia jej do laboratorium. Laboratorium przekazało 31 października 2018 r. raport do RASFF nr 2/2018 (uzupełniony przez WIORIN 13 listopada 2018 r.). Oddział WIORiN rozpoczął ponowne działania kontrolne 8 listopada 2018 r. Uprawa pszenicy ozimej prowadzona była na powierzchni 13,2 ha, zakupiona pszenica została wysiana na 2 ha pola, z którego pobrano próbkę, zebrano plon w ilości 10 ton, który bezpośrednio z przyczepy przetransportowany został do magazynu na strychu. Kontrolowany został ukarany mandatem karnym w kwocie 200 zł. Wojewódzki Inspektor pismem z 13 listopada 2018 r. powiadomił Wojewódzką Stację Sanitarno Epidemiologiczną w Bydgoszczy o ww. ustaleniach. 16 listopada 2018 r. WIORIN ponownie przeprowadził kontrolę, w wyniku której ustalono, że rolnik w dniach 15 i 16 listopada 2018 r. wysiał 10 ton pszenicy ozimej, w której wykryto pozostałości ŚOR na 40 hektarach. Część siewu została wykonana przy obecności pracowników WIORIN.

(akta kontroli str. 421-422, 524-624)

WIORIN w 3 przypadkach przekroczenia NDP ŚOR w pobranych próbkach dokonywał zgłoszenia RASFF nr 1/2016, 2/2016, 1/2017, jednak w skutek oczekiwania na wyniki badań laboratoryjnych od 13 do 36 dni nie podejmował czynności określonych w art. 46 ust 1 ustawy o ŚOR ani nie przekazywał spraw do Inspekcji Sanitarnej. W tych przypadkach produkty żywnościowe sprzedane zostały

⁶⁸ Protokół pobrania próbki OIn.7126.11.12.2018, dostarczenie próbki do laboratorium 22 czerwca 2018 r.

⁶⁹ Badanie wykonał Instytut Ochrony Roślin, Państwowy Instytut Badawczy, Zakład Badania Pozostałości ŚOR, 60-318 Poznań, ul. Węgorka 20.

⁷⁰ Protokół pobrania próbki OLI.7126.11.12.2018, dostarczenie próbki do laboratorium 31 sierpnia 2018 r.

⁷¹ Badanie wykonał Instytut Ochrony Roślin, Państwowy Instytut Badawczy, Zakład Badania Pozostałości ŚOR, 60-318 Poznań, ul. Węgorka 20.

w trakcie prowadzonych badań laboratoryjnych odbiorcom których danych WIORiN nie miał możliwości ustalić.

(akta kontroli str. 528-545)

Wojewódzki Inspektor nie wszczynał postępowania w sprawie wydania decyzji o której mowa w art. 46 ust 1 ustawy o ŚOR, zakazującej przeznaczenia płodów rolnych do spożycia przez ludzi i ich wprowadzania do obrotu, w tym do innych państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw trzecich, z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi oraz nie określił sposobu ich zagospodarowania. Powyższe dotyczy płodów rolnych wskazanych w powiadomieniach informacyjnych RASFF: Nr 2/2017 – 8 kg kminku, Nr 3/2017 – 100 ton marchwi i Nr 2/2018 – 10 ton pszenicy ozimej. Powyższe płody rolne znajdowały się u kontrolowanego w dniu przeprowadzania ponownej kontroli - po badaniach laboratoryjnych w wyniku których wykryto zastosowanie ŚOR, który nie jest dopuszczony do stosowania w uprawie danej rośliny i przekroczenie NDP substancji czynnej.

Wojewódzki Inspektor poinformował, że zgodnie z interpretacją art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy o ŚOR przekazaną przez GIORiN składowanie lub przechowywanie w gospodarstwie płodów rolnych traktowane jest jako żywność wprowadzona do obrotu a informację o jej występowaniu ze stwierdzonym przekroczeniem NDP należy niezwłocznie przekazać do PIS. Postępowanie w celu ewentualnego zakazania wprowadzania do obrotu płodów rolnych w przypadku ewentualnych przekroczeń NDP nie jest w kompetencji PIORiN bo zgodnie z definicją z rozporządzenia WE 178/2002 posiadanie żywności w celu sprzedaży oznacza już wprowadzenie na rynek. W nawiązaniu do powyższego WIORiN poinformował o zaistniałym fakcie Inspekcję Sanitarną, nie wydając decyzji administracyjnej w przedmiotowej sprawie.

(akta kontroli str. 624-631, 856-858)

Uruchomienie procedury RASFF w trzech przypadkach nastąpiło po:

- 7 dniach roboczych od przekazania raportu przez laboratorium i otrzymania wyniku badań laboratoryjnych RASFF nr 2/2018,
- 3 dniach roboczych od przekazania raportu przez laboratorium i otrzymania wyniku badań laboratoryjnych – RASFF nr 1/2017 i nr 1/2018.

Wojewódzki Inspektor poinformował że przyczyną był brak możliwości przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego u producentów w wyniku ich nieobecności w miejscu zamieszkania.

Dodał również, że: „zgodnie z załącznikiem do zarządzenia nr 7/2013 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 24 maja 2013 r. w sprawie wprowadzania zasad przekazywania informacji w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt (RASFF), uzupełniony o informacje możliwe do ustalenia formularz przekazywany jest do Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Jednocześnie powiadomienie z dołączonym wynikiem analiz należy przysyłać w ciągu 48 godzin od momentu jego otrzymania lub sporządzenia. Wobec powyższego kompletnie sporządzone powiadomienia są przekazywane we wskazanym wyżej czasie mając na uwadze dni robocze oraz dni wolne od pracy bowiem procedury RASFF uruchamiane przez WIORiN w Bydgoszczy realizowane są w możliwie jak najkrótszym czasie.”

(akta kontroli str. 636-638)

Kontrola pięciu przypadków negatywnych wyników próbek ŚOR⁷² w kierunku jakościowym wykazała wycofanie przez WIORIN z obrotu nielegalnych ŚOR. Wojewódzki Inspektor podejmował następujące działania:

- w przypadku zgłoszeń z zewnątrz podejmował niezwłoczne kontrole u sprzedawców kwestionowanych ŚOR,
- ustalał dostawców kwestionowanych ŚOR u których przeprowadzał kontrolę w celu ustalenia dystrybucji ŚOR,
- podejmował działania w celu ustalenia nabywców kwestionowanego ŚOR,
- wydawał decyzje⁷³ w sprawie wstrzymania obrotu ŚOR,
- informował GIORIN i zawiadamiającego o nieprawidłowościach w obrocie ŚOR i o działaniach podjętych w sprawie,
- informował wszystkie WIORIN oraz wszystkie Oddziały terenowe WIORIN w Bydgoszczy o ustalonej dystrybucji sprawdzanego ŚOR,
- wydawał decyzję⁷⁴ określającą opłatę stanowiącej równowartość kosztów analiz laboratoryjnych ŚOR,
- wydawał decyzję podlegającą natychmiastowemu wykonaniu⁷⁵ w sprawie wycofania z obrotu kwestionowanego ŚOR,
- przeprowadzał ponowne kontrole w celu ustalenia czy dany produkt został wycofany z rynku i zwrócony dostawcy,
- zawiadamiał o podejrzeniu popełnienia przestępstwa⁷⁶ - wprowadzanie do obrotu handlowego sfałszowanego ŚOR.

(akta kontroli str. 463-469, 639-726)

W jednym⁷⁷ przypadku kontroli typu a „nadzór nad obrotem i konfekcjonowaniem ŚOR” stwierdzono, że w protokole z kontroli nie wskazano nabywców 180 szt. sfałszowanego ŚOR. Jak poinformował Wojewódzki Inspektor w protokole z przeprowadzonej kontroli nie ujęto informacji dotyczącej nabywców przedmiotowego preparatu, ponieważ sprzedaż ŚOR prowadzona była odbiorcom na podstawie paragonów fiskalnych i nie było możliwości zidentyfikowania nabywców przedmiotowego produktu. Wojewódzki Inspektor podał również, że w przypadku braku możliwości zidentyfikowania danych nabywców ŚOR, co do którego stwierdzono na podstawie badań laboratoryjnych złą jakość (sfałszowanie) i konieczność wycofania z obrotu, WIORIN informuje organy ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa. Ponadto przekazuje negatywny atest analityczny do oddziałów terenowych oraz innym WIORiN-om w Polsce. Oddziały terenowe zostają zobowiązane do zwrócenia szczególnej uwagi czy przedmiotowy środek znajduje się w ofercie sprzedaży. W przypadku stwierdzenia jego występowania Oddział ma podjąć działania zgodnie ze swoimi kompetencjami oraz przekazać informację do siedziby Organu.

(akta kontroli str. 463-474)

3.2. Wojewódzki Inspektor poinformował, że WIORIN nie dysponuje wiedzą ilu objętych kontrolą producentów rolnych monitoruje prowadzoną przez siebie produkcję poprzez prowadzenie jakościowych badań laboratoryjnych ŚOR a także poprzez prowadzenie badań płodów rolnych pod kątem pozostałości substancji aktywnych. Producenci płodów rolnych sporadycznie zasięgają informacji

⁷² Atest analityczny nr 625/2016/KI, 748/2017/KI, 1049/2018/KI, 1050/2018/KI, 1051/2018/KI.

⁷³ Na podstawie art. 32 pkt 1 i 2 ustawy o ŚOR.

⁷⁴ Na podstawie art. 95b ust 1, 2 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2138, ze zm.).

⁷⁵ Na podstawie art. 33 ust 1 pkt 1 lit c ustawy o ŚOR.

⁷⁶ Z art. 165 §1 pkt 2 i art. 270 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, ze zm.).

⁷⁷ Nr 13 z 8 czerwca 2018 r. (znak sprawy Oli.7125.8.13.2018).

o możliwości przeprowadzenia badań na zawartość pozostałości substancji czynnych w płodach rolnych. W przedmiotowych przypadkach WIORiN w Bydgoszczy wskazuje na laboratoria Instytutu Ochrony Roślin w Poznaniu, Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach oraz Centralne Laboratorium GIORiN w Toruniu posiadające akredytację na podstawie normy PN-EN ISO/IEC 17025.

(akta kontroli str. 727-728)

3.3. W związku z zawartym 20 stycznia 2015 r. porozumieniem w sprawie współdziałania PIS, PIORiN, IJHARS, IOŚ w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego WIORiN realizuje zapisy ww. porozumienia na podstawie rocznych Planów działania

Wojewódzki Inspektor poinformował że, w każdym roku WIORiN przekazywał plan wspólnych kontroli w poszczególnych powiatach województwa kujawsko-pomorskiego. Jednostki terenowe ustalały z powiatowymi jednostkami PIS właściwy termin wspólnej kontroli. Plan prób do badań pozostałości ŚOR w płodach rolnych na dany rok był opracowywany przez GIORiN i przekazywany poszczególnym Inspektoratom. WIORiN po otrzymaniu ww. harmonogramu przekazywał go jednostkom terenowym. Wcześniej był on dzielony na poszczególne powiaty, a podczas jego opracowywania brano pod uwagę m.in. uprawy wskazane przez PIS podczas planowania wspólnych kontroli.

Do zadań WIORiN należało wykonanie w całości planu zaproponowanego przez PIS wspólnie z jej inspektorami powiatowymi. Podczas kontroli WIORiN sporządzał protokoły z kontroli, pobierał, oznaczał próby i sporządzał protokoły pobrania prób. Pobrane próby kierowane były do badań do Laboratoriów współpracujących z PIORiN.

Wszystkie wspólnie prowadzone działania raportowane były do PIS w dwóch terminach określonych w corocznych planach działania. W przypadku stwierdzenia na podstawie wyników badań laboratoryjnych, że badane płody rolne zawierają pozostałości ŚOR w ilości stwarzającej zagrożenie dla zdrowia konsumenta i płody zostały wprowadzone do obrotu jako żywność, WIORiN stosował procedurę RASFF oraz przedmiotową informację przekazywał Wojewódzkiemu Państwowemu Inspektorowi Sanitarnemu.

(akta kontroli str. 729-756)

3.4. Inspektor Wojewódzki poinformował, że:

- WIORiN w latach 2016 – do dnia kontroli nie przekazywał danych uzyskanych w wyniku prowadzonych kontroli w zakresie stosowania ŚOR do ARiMR⁷⁸ lub GIJHARS⁷⁹. Ww. organy również nie przekazywały WIORiN danych dotyczących nieprawidłowości w zakresie obrotu i stosowania ŚOR uzyskanych podczas prowadzonych przez siebie czynności kontrolnych;

- od 2016 roku do dnia kontroli nie występował do ARiMR z prośbą o możliwość korzystania z prowadzonego przez nią krajowego systemu ewidencji przy realizacji zadań w zakresie kontroli stosowania ŚOR. Jednocześnie poinformował, że WIORiN w 2015 roku zwracał się z prośbą do ARiMR o udostępnienie danych zawartych w ewidencjach, jednak spotkał się z odmową,

16 maja 2019 r. WIORiN otrzymał porozumienie z dnia 17 kwietnia 2019 r. zawarte pomiędzy GIORiN a ARiMR regulujące sprawy związane z wymianą danych i informacji. Wojewódzki Inspektor podał, że zgodnie z zawartymi w porozumieniu

⁷⁸ Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

⁷⁹ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

ustaleniami WIORiN w Bydgoszczy będzie przekazywał sukcesywnie dane uzyskane podczas prowadzonych kontroli stosowania ŚOR związane z wymogami wzajemnej zgodności w tymże obszarze.

WIORiN w 2019 r. nie otrzymał wniosku IJHARS o nieodpłatne przekazanie informacji lub danych uzyskanych w wyniku czynności kontrolnych w zakresie rolnictwa i produkcji ekologicznej.

(akta kontroli str. 757-764)

3.5. WIORiN w ramach współdziałania w zakresie nadzoru nad przemieszczaniem i wprowadzaniem do obrotu ŚOR zawarł 11 grudnia 2017 r.⁸⁰ porozumienie z Krajową Administracją Celną. W ramach porozumienia oraz międzynarodowej operacji Silver Axe III przeciwdziałającej wprowadzaniu do obrotu nielegalnych pestycydów jednostki przeprowadziły w 2018 r. wspólnie cztery kontrole w miejscach podejrzanych o wprowadzanie nielegalnych ŚOR (targowiska).

W okresie 2016-2018 jednostki nie wymieniały pomiędzy sobą informacji w zakresie przemieszczania i wprowadzania do obrotu ŚOR a także nie dokonywano wspólnego pobrania próbek pestycydów do badań jakościowych.

(akta kontroli str.765-784)

3.6. Wojewódzki Inspektor w latach 2016-2018 nie wydawał decyzji administracyjnej zakazującej przeznaczenia do spożycia produktów rolnych zawierających pozostałości ŚOR stwarzających zagrożenie dla zdrowia konsumenta oraz zakazujących ich wprowadzania do obrotu.

Wojewódzki Inspektor wydał dwie decyzje nakładające opłatę sankcyjną⁸¹ na łączną wysokość 56 932,54 zł (brutto). Cała kwota wpłynęła na rachunek bankowy WIORiN.

(akta kontroli str.461-462, 785-807, 848)

3.7. W wyniku kontroli przeprowadzonych przez WIORiN w latach 2016-2018 nałożono 232 grzywny karne w postaci mandatów, z czego 15 związanych z obrotem, a 217 ze stosowaniem ŚOR (2016 – 7 i 63 szt., 2017 – 7 i 88 szt., 2018 – 5 i 66 szt.). Łączna wartość mandatów wyniosła 29 350 zł (8 200 zł, 10 650 zł, 10 500 zł), co dało średnią za mandat 126,51 zł. Nie wystąpiły przypadki przekazania spraw do organów ścigania.

(akta kontroli str.458, 423-450)

3.8. Na podstawie zarządzenia nr 1/2010 r.⁸² WIORiN corocznie wykonywał kontrole wewnętrzne (kompleksowe lub problemowe) we wszystkich oddziałach terenowych WIORiN. Roczne plany kontroli zatwierdzane były przez Wojewódzkiego Inspektora do 15 stycznia każdego roku. Z kontroli sporządzany był protokół według wzoru określonego w wewnętrznych przepisach.

(akta kontroli str.808-840)

3.9. W ramach budżetu zadaniowego określono cele związane z zapewnieniem bezpieczeństwa obrotu i stosowania ŚOR w WIORiN. Ustalono następujące mierniki

⁸⁰ Porozumienie z 11 grudnia 2017 r. zawarte pomiędzy WIORiN w Bydgoszczy a Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy w sprawie współdziałania w zakresie nadzoru nad przemieszczaniem i wprowadzaniem do obrotu ŚOR. Wcześniej porozumienie w przedmiotowej sprawie zawarte zostało 29 maja 2015 r. z Dyrektorem Izby Celnej w Toruniu.

⁸¹ Znak sprawy WOU.7125.10.1.2015 z 18 stycznia 2016 r., i WOU.7125.11.1.2017 z 22 września 2017 r.

⁸² Zarządzenie Wojewódzkiego Inspektora nr 1/2010 z 4 stycznia 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli wewnętrznych w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Bydgoszczy, zmienione zarządzeniem nr 1/2014 Wojewódzkiego Inspektora z dnia 3 lutego 2014 r.

określające stopień realizacji celów: stosunek liczby kontroli i badań laboratoryjnych do liczby podmiotów podlegających kontroli (szt./szt.) oraz stosunek liczby stwierdzonych nieprawidłowości do liczby przeprowadzonych badań i kontroli (szt./szt.).

Na przestrzeni ostatnich trzech lat wykonanie jednego miernika nieznacznie wzrosło⁸³, natomiast wykonanie drugiego było na niezmiennym poziomie. W jednym przypadku stwierdzono osiągnięcie wyższych niż zaplanowano parametrów⁸⁴ (tj. 130,6% w 2016 r., 114,6% w 2017 r., 109,5% w 2018 r.), w drugim natomiast wartość wykonanego miernika była niższa⁸⁵ niż to zaplanowano (51,9% w 2016 r., 66,8% w 2017 r., 75,5% w 2018 r.).

Wojewódzki Inspektor poinformował, że osiągnięcie planowanej wartości uzależnione jest od „stanu przestrzegania prawa w zakresie stosowania ŚOR przez użytkowników profesjonalnych i w zakresie obrotu ŚOR przez przedsiębiorców prowadzących działalność w ww. zakresie. W 2016 r. przyjęto wartość planowaną na 555 nieprawidłowości. W następnych latach z uwagi na niższą ilość stwierdzonych nieprawidłowości, zmniejszono tą wartość na 500 nieprawidłowości w 2017 r. a następnie na 400 nieprawidłowości w 2018 r. Ponadto (...) ilości stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie spraw realizowanych przez dział ochrony roślin i techniki wynosiły: w 2016 r. – 148 nieprawidłowości, w 2017 r. – 199 nieprawidłowości, w 2018 r. – 133 nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 6-10,841-842)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor niezwłocznie zgłaszał powiadomienia dotyczące niebezpiecznych produktów żywnościowych współpracował z Inspekcją Sanitarną, przekazując informacje o stwierdzonych zagrożeniach dotyczących bezpieczeństwa żywności. Uruchomienie procedury RASFF w sześciu przypadkach zajęło średnio 2,1 dnia.

NIK zwraca uwagę na długi czas oczekiwania WIORIN na wyniki badań laboratoryjnych. Średni czas oczekiwania w siedmiu przypadkach RASFF na wyniki badań laboratoryjnych wyniósł 45,6 dni od pobrania próbki i 44 dni od dostarczenia jej do laboratorium.

NIK zwraca uwagę na trzy przypadki produktów rolnych, w których w wyniku badań laboratoryjnych stwierdzono przekroczenie NDP i nie wszczęto postępowania w sprawie zakazanie przeznaczenia ich do spożycia przez ludzi i wprowadzania ich do obrotu oraz nie określenia sposobu ich zagospodarowania. Powyższe produkty rolne znajdowały się w magazynie i zgodnie z interpretacją GIORIN była to żywność wprowadzona do obrotu, zatem poza zakresem właściwości WIORIN. Ponadto w trzech przypadkach zgłoszeń RASFF, w czasie oczekiwania na wyniki badań laboratoryjnych, produkty rolne zostały zbyte nieustalonym odbiorcom.

⁸³ Miernik: stosunek liczby kontroli i badań laboratoryjnych do liczby podmiotów podlegających kontroli (szt./szt.) - 2,5% w 2016 r., 3,5% w 2017 r., 5,6% w 2018 r.

⁸⁴ Nazwa miernika: „stosunek liczby kontroli i badań laboratoryjnych do liczby podmiotów podlegających kontroli (szt./szt.)”.

⁸⁵ Nazwa miernika: „stosunek liczby stwierdzonych nieprawidłowości do liczby przeprowadzonych badań i kontroli (szt./szt.)”.

OBSZAR

4. Działania informacyjne, promocyjne, edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa obrotu i stosowania ŚOR.

Opis stanu faktycznego

W okresie kontrolowanym WIORiN w Bydgoszczy nie otrzymywał środków finansowych na realizację działań informacyjno-edukacyjnych związanych z krajowymi planami działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem ŚOR.

WIORiN w latach 2016-2018 prowadził działalność informacyjno-edukacyjną dotyczącą bezpieczeństwa wprowadzania do obrotu i stosowania ŚOR poprzez:

- współprowadzenie w 2016 roku szkolenia w ramach współpracy z jednostkami pozarządowymi pt. „Stop dla fałszywych środków ochrony roślin” zorganizowanego przez Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin, w którym uczestniczyli pracownicy WIORiN, przedstawiciele Policji oraz Izby Skarbowej,
- przeprowadzenie w 2017 r. szkolenia dla pracowników Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie oraz rolników z woj. kujawsko-pomorskiego nt. działań Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu podrobionych ŚOR,
- przeprowadzenie w 2017 szkolenia dla pracowników Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Chrzastowie oraz przedstawicieli Izb Rolniczych nt. ograniczeń prawnych w stosowaniu ŚOR ze względu na zawartość niektórych substancji czynnych wchodzących w skład ŚOR,
- uczestnictwo w 2017 r. w Gdańsku w jednym z cyklu szkoleń organizowanych przez GIORiN dla Prokuratur i Policji mających na celu przedstawienie szczegółowych przepisów regulujących obrót ŚOR, jak i mechanizmów wprowadzania na rynek nielegalnych pestycydów,
- przeprowadzenie w 2018 roku dwóch szkoleń w zakresie stosowania ŚOR dla użytkowników profesjonalnych stosujących pozarolniczo pestycydy w ramach działalności zawodowej.

WIORiN oraz pracownicy Oddziałów w ramach upowszechniania przepisów dotyczących obrotu oraz właściwego stosowania ŚOR uczestniczyli w latach 2017-2018 w targach, konferencjach, wystawach, dożynkach oraz festynach.

WIORiN w 2017 r. przeprowadził kampanię informacyjną dotyczącą ochrony pszczół przed negatywnym wpływem stosowania pestycydów pod tytułem: „Chroń owady zapylające”. Dostarczono plakaty do wszystkich urzędów gmin i miast, agencji rolnych oraz miejsc, w których użytkownicy profesjonalni dokonują zakupu ŚOR.

WIORiN otrzymał od GIORiN plakaty oraz ulotki reklamowe dotyczące obrotu ŚOR, ochrony zapylaczy, a także właściwego stosowania ŚOR.

(akta kontroli str. 843-847)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor rzetelnie prowadził działalność informacyjną i edukacyjną dotyczącą bezpieczeństwa wprowadzania do obrotu i stosowania ŚOR poprzez organizację i udział w licznych szkoleniach. NIK pozytywnie ocenia przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej ochrony pszczół przed negatywnym wpływem stosowania pestycydów.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o rzetelne przygotowywanie planów dla oddziałów terenowych WIORIN i zbiorczego planu pracy dla WIORIN.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, czerwca 2019 r.

Kontroler
Hanna Loch-Klimek
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis